

[Kai Moltko.]

forhandlinger og overenskomstafslutning i fremtiden, bort fra det centraliserede apparat. Ja, det tror jeg også er et af de aller mest brændende spørgsmål, men forbereder hr. Anker Jørgensen hermed, at man kommer med praktiske forslag til ændring af lov om mægling i arbejdsstridigheder, hvor man igen vender tilbage til det princip, at afgørelsen om overenskomst skal ligge hos de arbejdere, der skal arbejde under overenskomsten, og ikke hos nogen som helst andre højere instanser? Det er spørgsmålet om det direkte demokrati og indflydelse på løn- og arbejdsforholdene.

Det næste punkt, som hr. Anker Jørgensen kom med i denne forbindelse, er lige så aktuelt, og jeg håber, at det vil blive sat på dagsordenen og drøftet i fagbevægelsen: revision af arbejdsrettens bodesystem. Det er et forslag, som jeg i høj grad kunne tænke mig blev et samlende krav inden for fagbevægelsen, for er der noget, som er urimeligt, så er det vel først og fremmest det, at vi har forskellige retningslinjer. Hvis det drejer sig om de højere lønklasser, kan man godt kollektivt affolke arbejdspladsen, som vi så det under akademikerkonflikten, men så kan man vel for pokker ikke fortsat holde fast på, at man ikke kan have, at folk forlader arbejdspladsen kollektivt andre steder uden at blive idømt en klækkelig bod. Er det en bebudelse af, at man fra ledende fagforeningsfolk for alvor vil tage kampen op mod hele arbejdsrettens vilkårlige fortolkning af eksisterende lovgivning ved at indføre brud med den hidtidige praksis, ved at indføre forbedringer i selve retsforholdet?

Det tredje punkt, som jeg med stor interesse hørte på, var, at denne situation har belært os om, at ønsket og viljen til flerårige, til 2-årige overenskomster vil være aftagende. Det synes jeg er en udmærket lære af det, som er sket, siden overenskomsterne blev afsluttet for et års tid siden, for det har jo vist sig, at der blev opnået noget; men arbejderne blev frataget temmelig meget i den periode, som fulgte. Jeg støtter altså med glæde, at man i en inflationsperiode under en borgerlig regering skal være yderst forsigtig med at afslutte langvarige overenskomster, når den virkelige økonomiske dirigering ligger hos arbejdsgivere og en

borgerlig koalition, som besidder flertallet i dette ting, som besidder den egentlige indflydelse på regeringsmagten her i landet. Men ville det så ikke være fornuftigt samtidig at indføje en bestemmelse om, at i visse situationer, hvor de økonomiske forudsætninger for en overenskomst bortfalder gennem forskydninger i reallønnen, frigøres arbejderne til fri forhandling om de overenskomster, der blev indgået under falske forudsætninger?

Jeg opfatter de 3 punkter, der her er rejst, som noget fundamentalt inden for arbejderbevægelsen, som de problemer, der skal tages stilling til i en nær fremtid.

Dernæst kan jeg ikke lade være med at sige, at ganske vist er det meget godt at komme med gennemsnit, og det lykkedes i virkeligheden hr. Henry Christensen som venstres ordfører at komme med ganske koncise gennemsnit af, hvordan det ser ud med stigningen i lønningerne i den forløbne periode i 1968 og 1969, men lad mig lige med det samme sige, at intet er så farligt som at ville belyse en situation ved at tage det statistiske gennemsnit. Jeg tror, jeg før har benyttet dette billede her fra talerstolen: Hvis 6 mand har været rigtig grundig ude at drikke en dag og de tre falder i den ene grøft og de tre andre falder i den anden, så når man ved denne manøvre faktisk frem til, at i gennemsnit befinder alle seks sig midt på vejen, hvor ingen af dem befinder sig. Så misvisende kan det være at arbejde med disse statistiske gennemsnit.

Her kan jeg ikke lade være med, når man snakker om krav og forventninger fra arbejdspladserne, at læse bare et par linjer op, som hr. Anker Jørgensen skrev i slutningen af 1967, før den skæbnesvangre krise indtraf.

„De sidste 10 års lønudvikling viser, at de ikke-faglærte henter 33 pct. af deres lønfremgang på pristalsreguleringen, kvinderne endog 45 pct., medens de faglærte kun henter 26 pct. af lønfremgangen her.“

Det kunne vistnok være manende tale om en vis differentiering, hvilke krav der er rigtige, og hvilke krav der er påtrængende, hvis man skal se på den videre bevægelse i lønfremgangen.

Nu er det jo ikke en hemmelighed, at kvinder, ufaglærte, de, som er bundet,